

Κυκλαδικός πολιτισμός

Ο **κυκλαδικός πολιτισμός** αναπτύσσεται στα νησιά των Κυκλάδων κατά την περίοδο **3200-2000 π.Χ.**

Η εποχή αυτή ονομάζεται και **Εποχή του Χαλκού** γιατί είναι η πρώτη φορά που οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τον χαλκό για να κατασκευάσουν εργαλεία και όπλα.

Η γεωγραφική θέση των Κυκλάδων στο κέντρο του Αιγαίου οδήγησε τους Κυκλαδίτες να κατασκευάζουν πλοία και να ταξιδεύουν προς την Κρήτη, την Ηπειρωτική Ελλάδα και τη Μικρά Ασία.

Τα λατομεία **οψιανού** στη Μήλο και **μαρμάρου**, κυρίως στην Πάρο και τη Νάξο, και τα μεταλλεία **αργύρου**, **μολύβδου** και **χαλκού**, κυρίως στη Σίφνο, ήταν ο ορυκτός πλούτος των Κυκλάδων.

Τα υλικά αυτά τα χρησιμοποιούσαν είτε για την κατασκευή χρηστικών αντικειμένων είτε για να ανταλλάσσουν προϊόντα με άλλες περιοχές του Αιγαίου.

Τα κυκλαδικά ειδώλια

Στα νησιά των Κυκλάδων έχουν βρεθεί πολλά μικρά μαρμάρινα αγαλματάκια, τα οποία ονομάζουμε ειδώλια.

Τα ειδώλια στην αρχή θύμιζαν περισσότερο βιολί παρά ανθρώπινη μορφή, για αυτό οι αρχαιολόγοι τα ονόμασαν «βιολόσχημα». Το σχήμα τους όμως θυμίζει και το ανθρώπινο σώμα.

Τα περισσότερα κυκλαδικά ειδώλια παρουσιάζουν μια γυναικεία μορφή που έχει τα χέρια της σταυρωμένα επάνω στην κοιλιά.

Ποια άλλα χαρακτηριστικά παρατηρείτε;

Έχουν, όμως, βρεθεί και άλλοι τύποι ειδωλίων:

Η σημασία των κυκλαδικών ειδωλίων

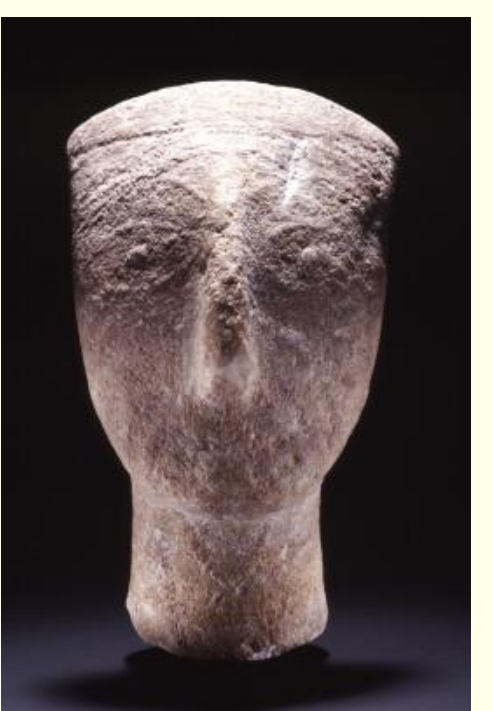
Σήμερα, δεν γνωρίζουμε με σιγουριά ποια ήταν η σημασία των ειδωλίων γιατί οι Κυκλαδίτες δεν άφησαν καθόλου γραπτά κείμενα.

Αυτό που γνωρίζουμε είναι ότι στις ανασκαφές τα περισσότερα από αυτά τα ειδώλια έχουν βρεθεί σε τάφους.

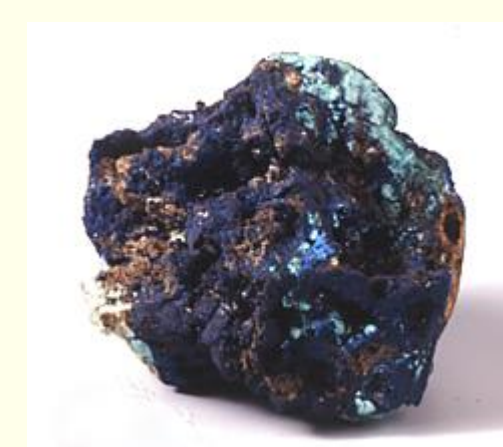
Το χρώμα στα κυκλαδικά ειδώλια

Τα κυκλαδικά ειδώλια στην αρχαιότητα δεν ήταν λευκά, όπως σήμερα. Οι Κυκλαδίτες ζωγράφιζαν τα μάτια, τη μύτη, τα μαλλιά και άλλα χαρακτηριστικά με χρώμα επάνω στην επιφάνεια του μαρμάρου.

Στο κεφάλι αυτό φαίνεται το αποτύπωμα που έχει αφήσει το χαμένο, από τον χρόνο, χρώμα στα μάτια και στα μαλλιά.

Οι Κυκλαδίτες έφτιαχναν το χρώμα από πέτρες. Πρώτα έτριβαν τις πέτρες, ώσπου να γίνουν σκόνη, και ύστερα ανακάτευαν αυτήν τη σκόνη με λάδι ή νερό.

Αζουρίτης

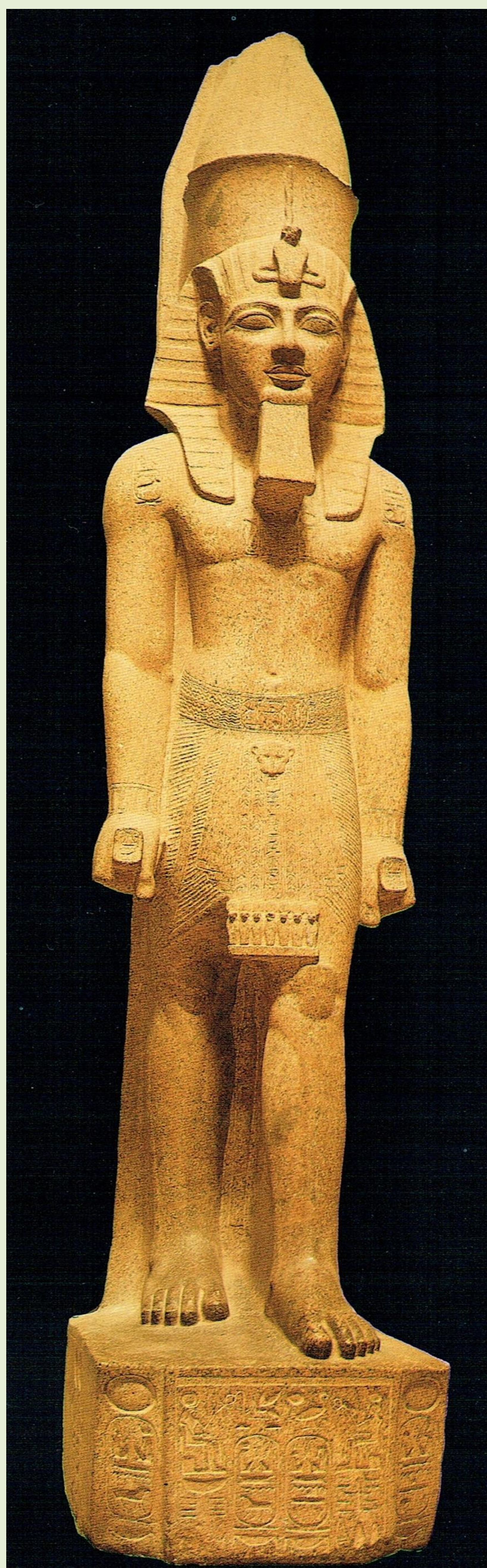
Κιννάβαρι

Έτσι φαντάζονται οι αρχαιολόγοι ότι θα έμοιαζε ένα ζωγραφισμένο κυκλαδικό ειδώλιο.

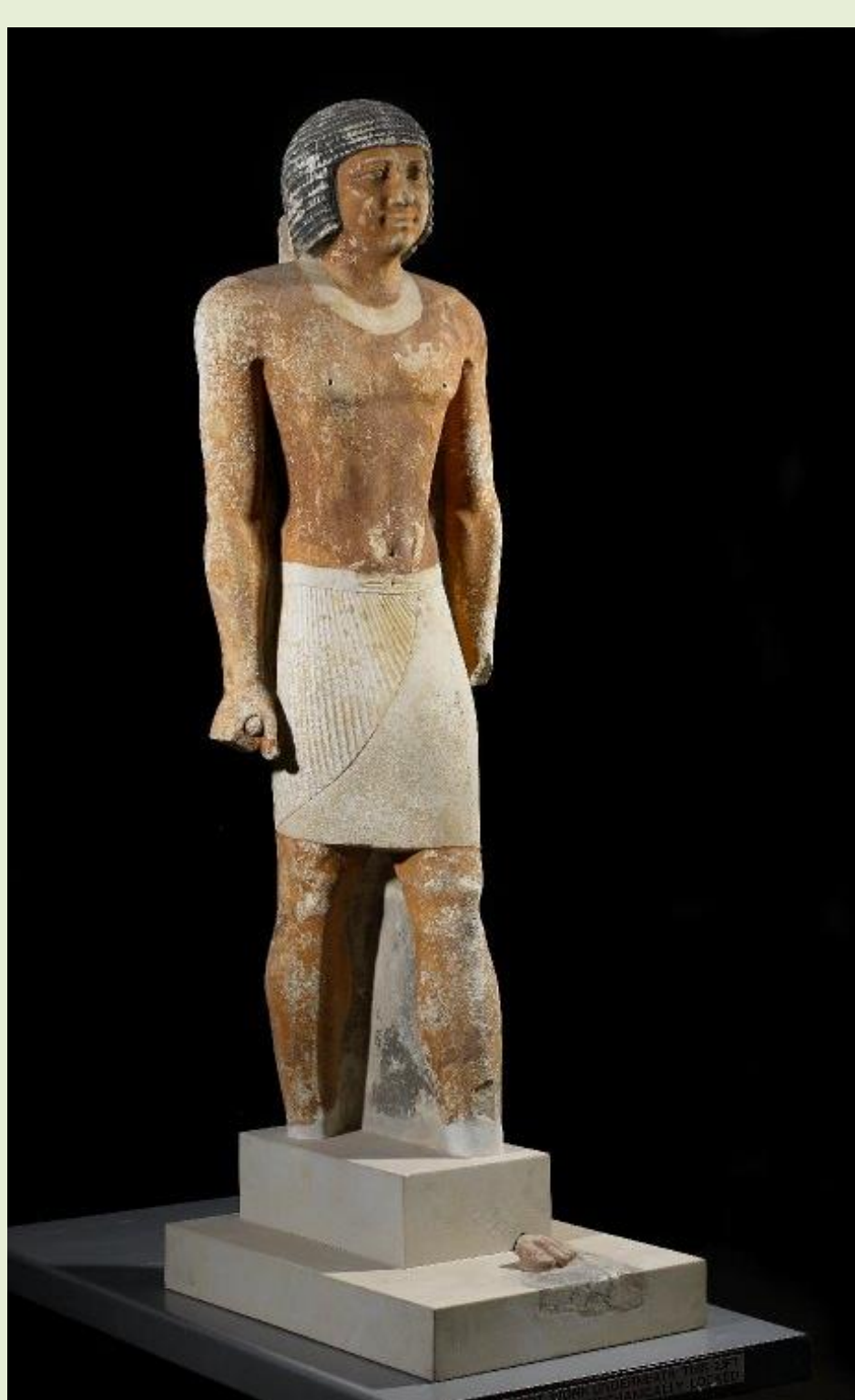

Ανδρικά αγάλματα αρχαϊκών και κλασικών χρόνων

Ανδρικά αγάλματα σε φυσικό ή και μεγαλύτερο μέγεθος κατασκευάζονται για πρώτη φορά στην Ελλάδα γύρω στο 650 π.Χ. και ονομάζονται κούροι, που σημαίνει νεαροί άνδρες. Τα χαρακτηριστικά τους έχουν πολλές ομοιότητες με τα αγάλματα που έφτιαχναν οι Αιγύπτιοι για να τιμήσουν τους βασιλιάδες τους, τους Φαραώ, και άλλους υψηλούς αξιωματούχους. Ωστόσο, οι Έλληνες γλύπτες μελέτησαν προσεκτικά την ανατομία του ανδρικού σώματος, γιατί θέλησαν να φτιάξουν αγάλματα που να θυμίζουν τον ζωντανό άνθρωπο, να δίνουν την εντύπωση ότι κινούνται μέσα στον χώρο και να είναι όμορφα για να προσφέρουν ευχαρίστηση στους θεούς, στους οποίους ήταν αφιερωμένα.

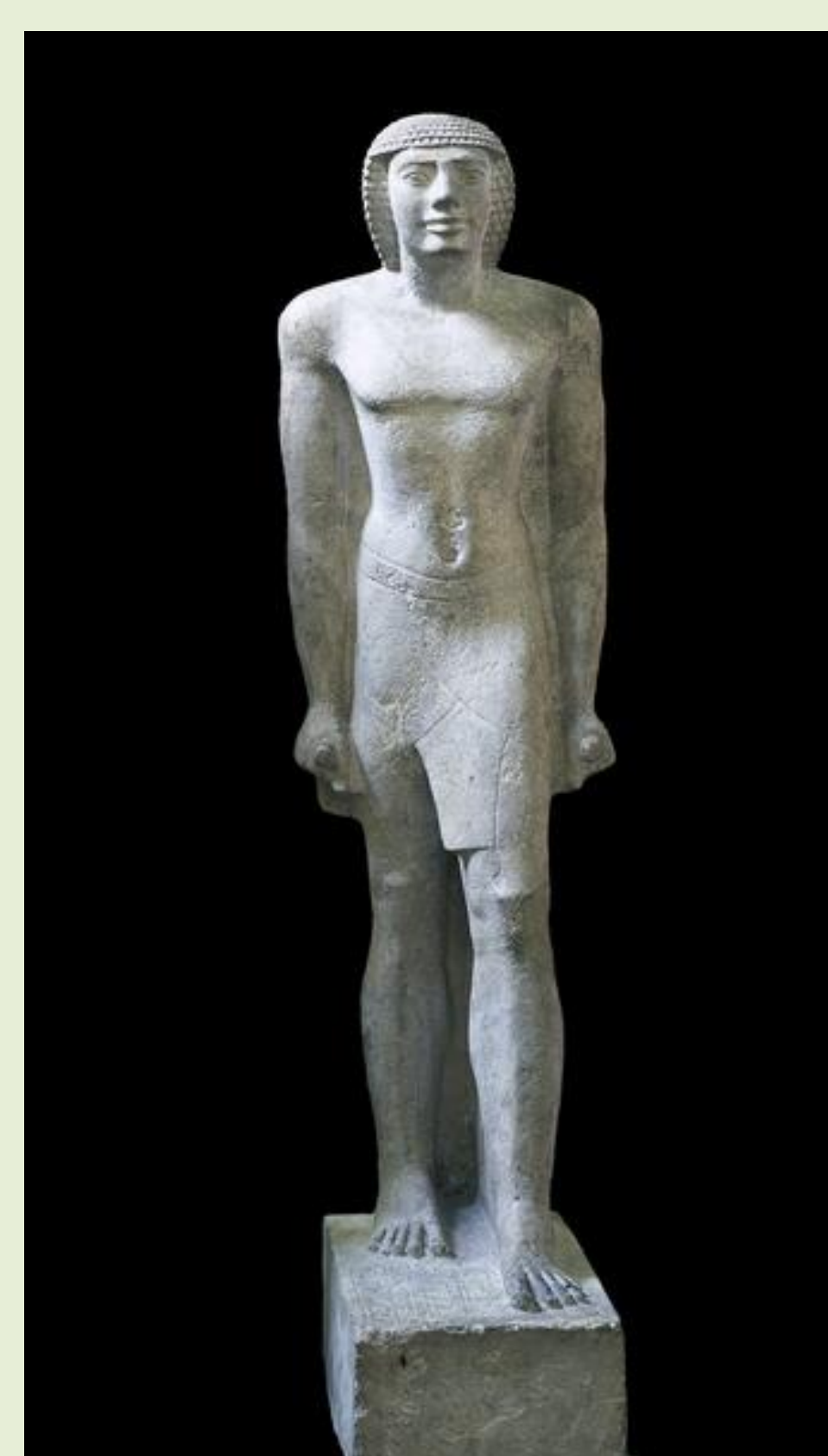
Κολοσσικό άγαλμα του Φαραώ
Ραμσή II (1290-1224 π.Χ.)

Άγαλμα Αιγύπτου κρατικού
υπαλλήλου, **2400 π.Χ.**
(Υψος 1,34μ.)

Άγαλμα Αιγύπτου
αξιωματούχου, **650-600 π.Χ.**
(Υψος: 1,25μ.)

Κούρος του Σουνίου, **600 π.Χ.**
(Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Ύψος: 3μ.)

«Πολεμιστής του Ριάτσε»,
450 π.Χ.

Reggio, Calabria, Εθνικό Μουσείο της
Μεγάλης Ελλάδας (Υψος: 2μ.)

Γυναικεία αγάλματα αρχαϊκών και κλασικών χρόνων

Στα γυναικεία αγάλματα οι Έλληνες γλύπτες μελέτησαν τον τρόπο που το ρούχο πέφτει επάνω στο σώμα, όταν αυτό βρίσκεται σε κίνηση. Μέσα σε ένα διάστημα 200 ετών κατάφεραν να σκαλίσουν το μάρμαρο ώστε το ένδυμα να είναι σε πλήρη αρμονία με την κίνηση του σώματος.

«Κόρη του Αντήνορα», **530 π.Χ.**
(Μουσείο Ακρόπολης, Ύψος 2μ.)

«Πεπλοφόρος»,
530 π.Χ.
(Μουσείο Ακρόπολης, Ύψος 1,17μ.)

«Αθηνά Λημνία»,
440 π.Χ. (Δρέσδη, Staatliche Museum, Ύψος 2μ.)

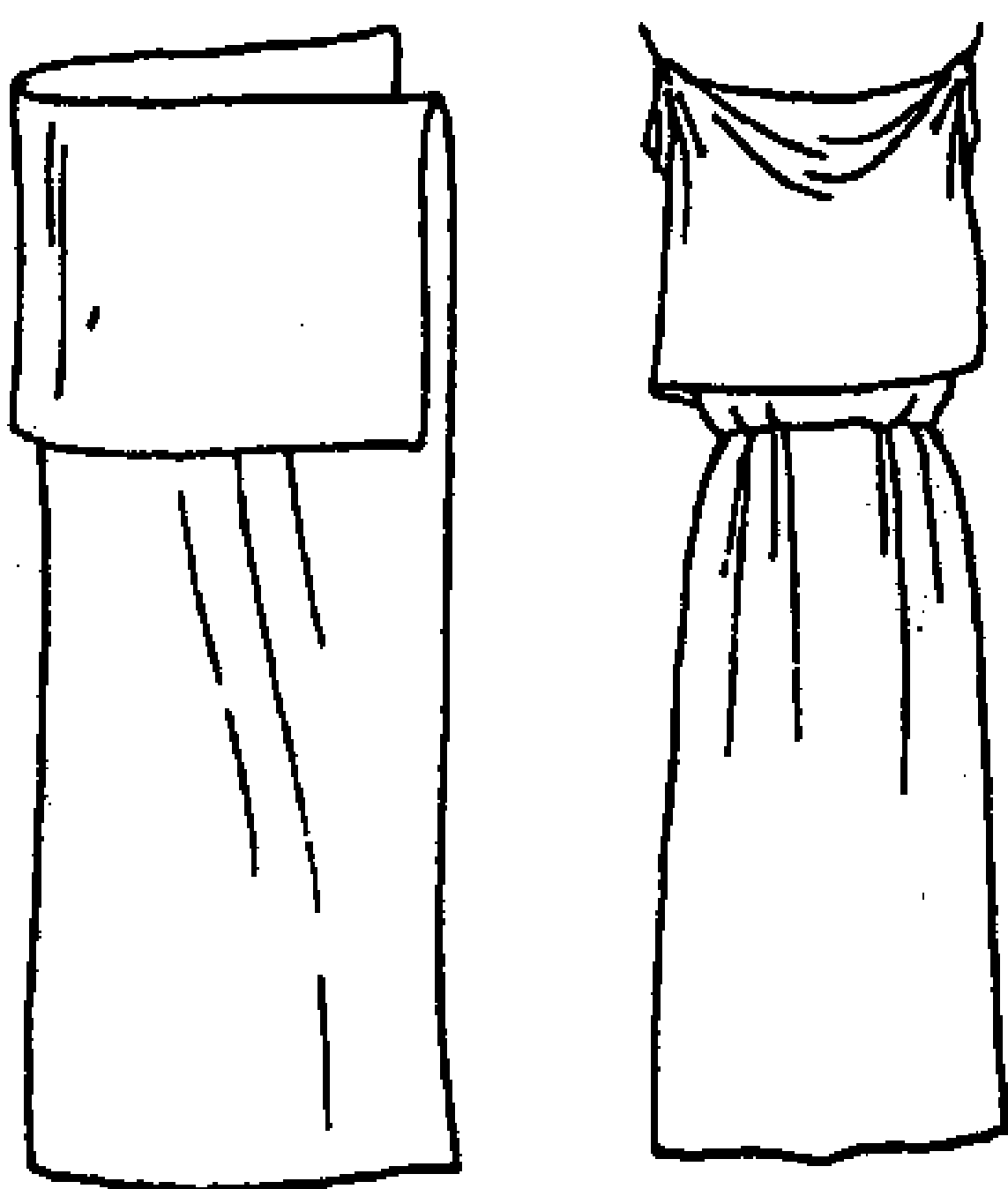
«Νίκη του Παιωνίου», **420 π.Χ.**
(Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας, Ύψος 2,90μ.)

«Θεά της Auxerre»,
640 π.Χ. (Παρίσι, Μουσείο του Λούβρου, Ύψος 0,75μ.)

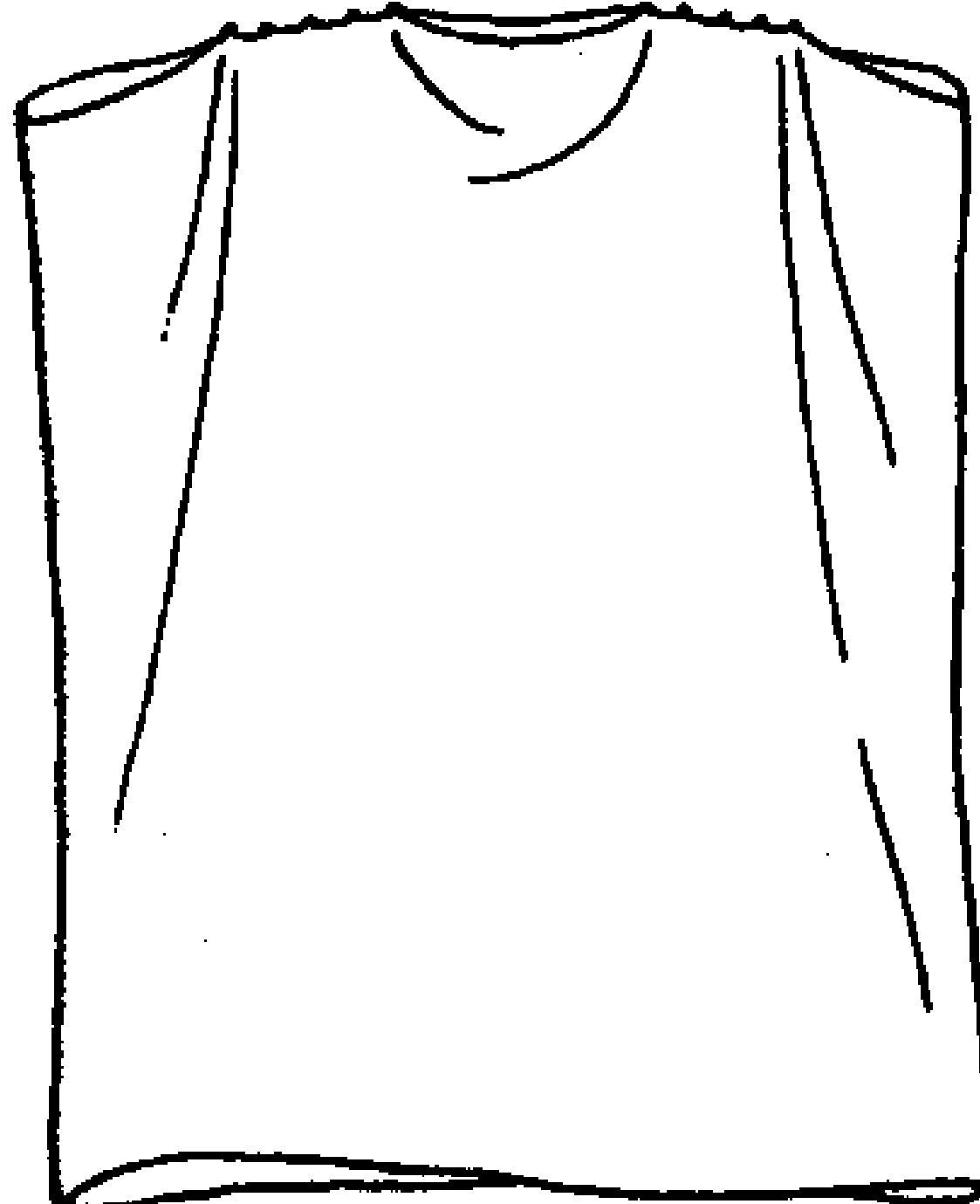

Τα ενδύματα των αρχαίων γυναικείων αγαλμάτων

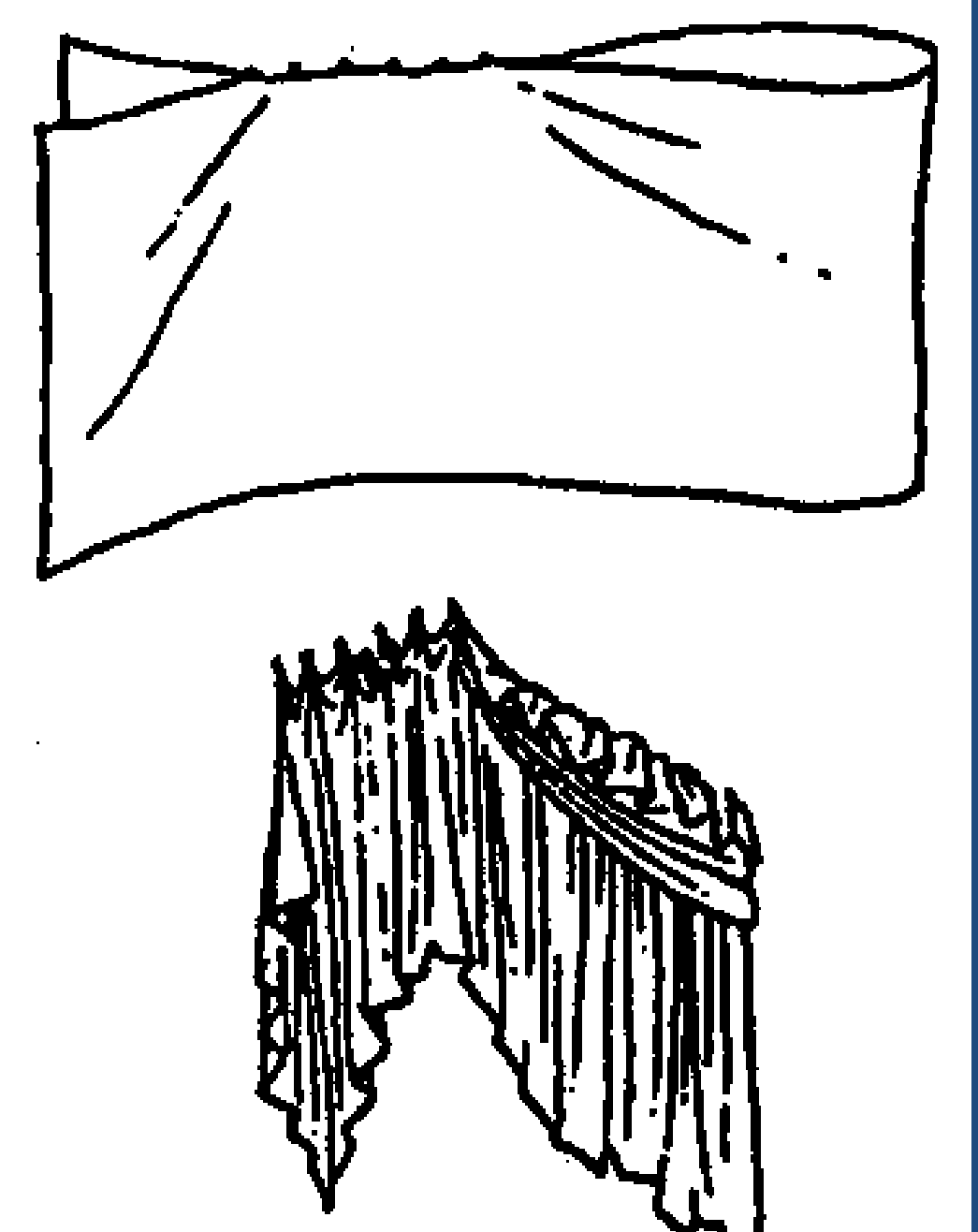
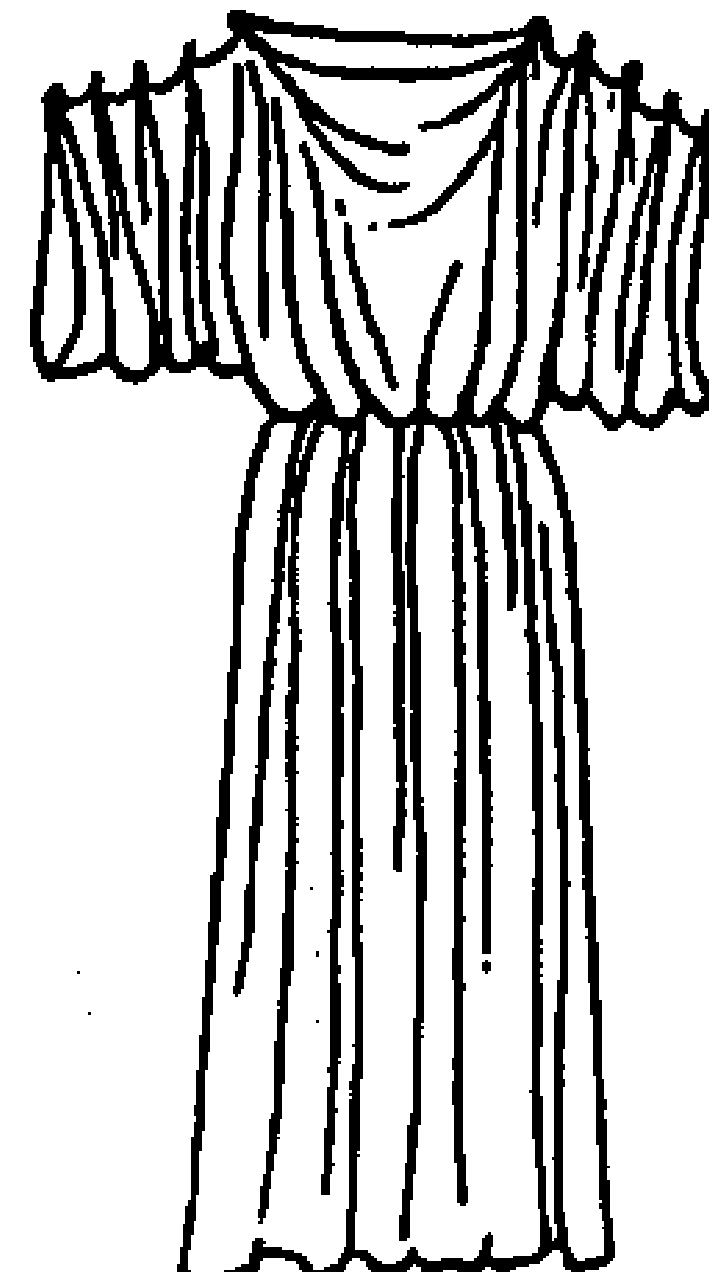
πέπλος

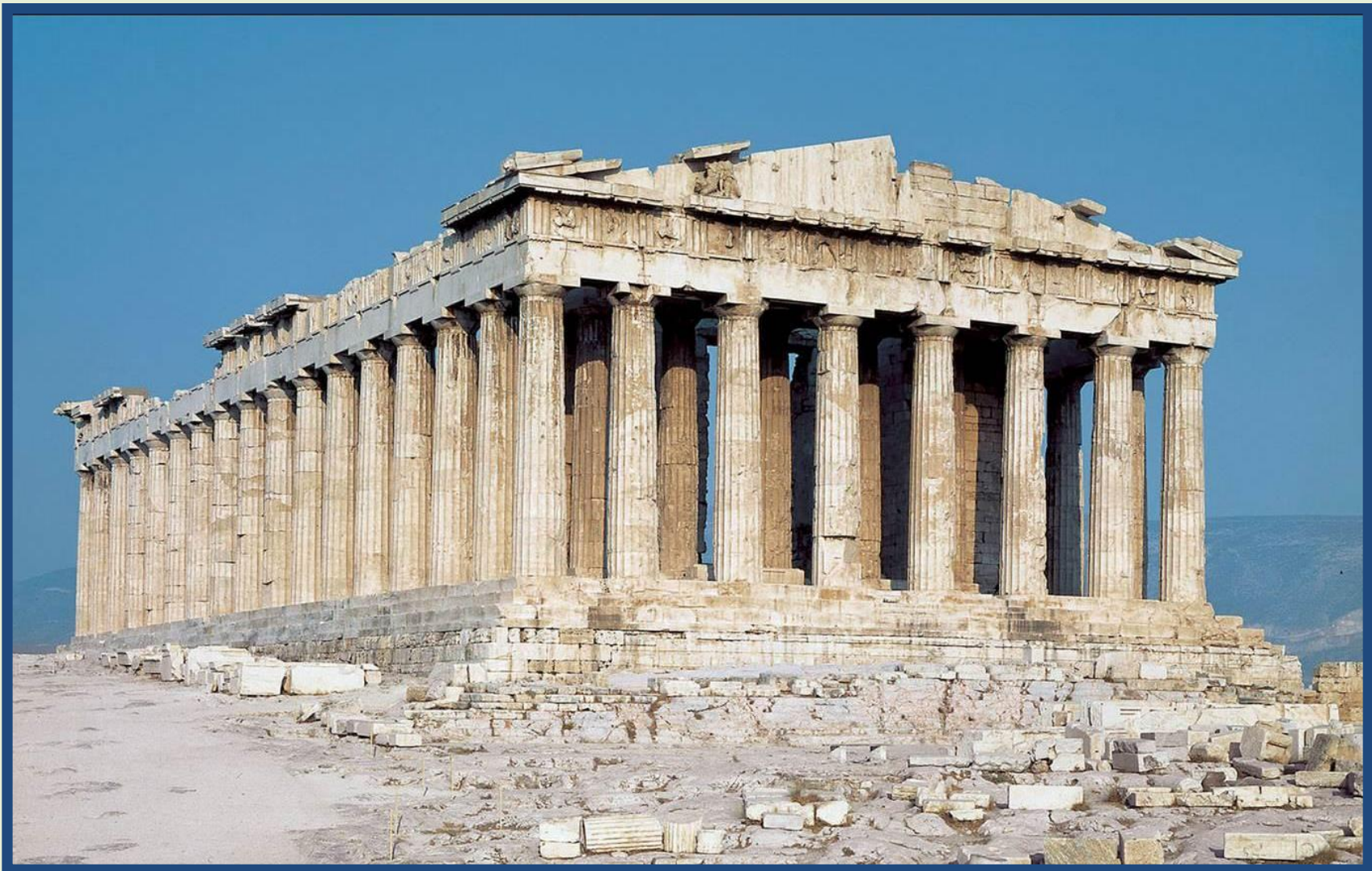

χιτώνας

ιμάτιο

Το αποκορύφωμα της κλασικής τέχνης στα γλυπτά του Παρθενώνα:
Ο «χρυσός αιώνας» της τέχνης (5^{ος} αιώνας π.Χ.)

Ο Παρθενώνας (449-432 π.Χ.) είναι δωρικός περίπτερος ναός με ιδιαίτερα αρμονικές αναλογίες. Για την κατασκευή του ναού εργάστηκαν οι αρχιτέκτονες Ικτίνος και Καλλικράτης, ενώ υπεύθυνος για τον γλυπτό διάκοσμο του ναού (μετόπες, αετώματα, ζωφόρος) ήταν ο γλύπτης Φειδίας.

Μετόπες

Θησέας εναντίον Κενταύρου
από την Κενταυρομαχία
στις μετόπες της νότιας
πλευράς

Ζωφόρος: θεοί παρακολουθούν την πομπή των Παναθηναίων

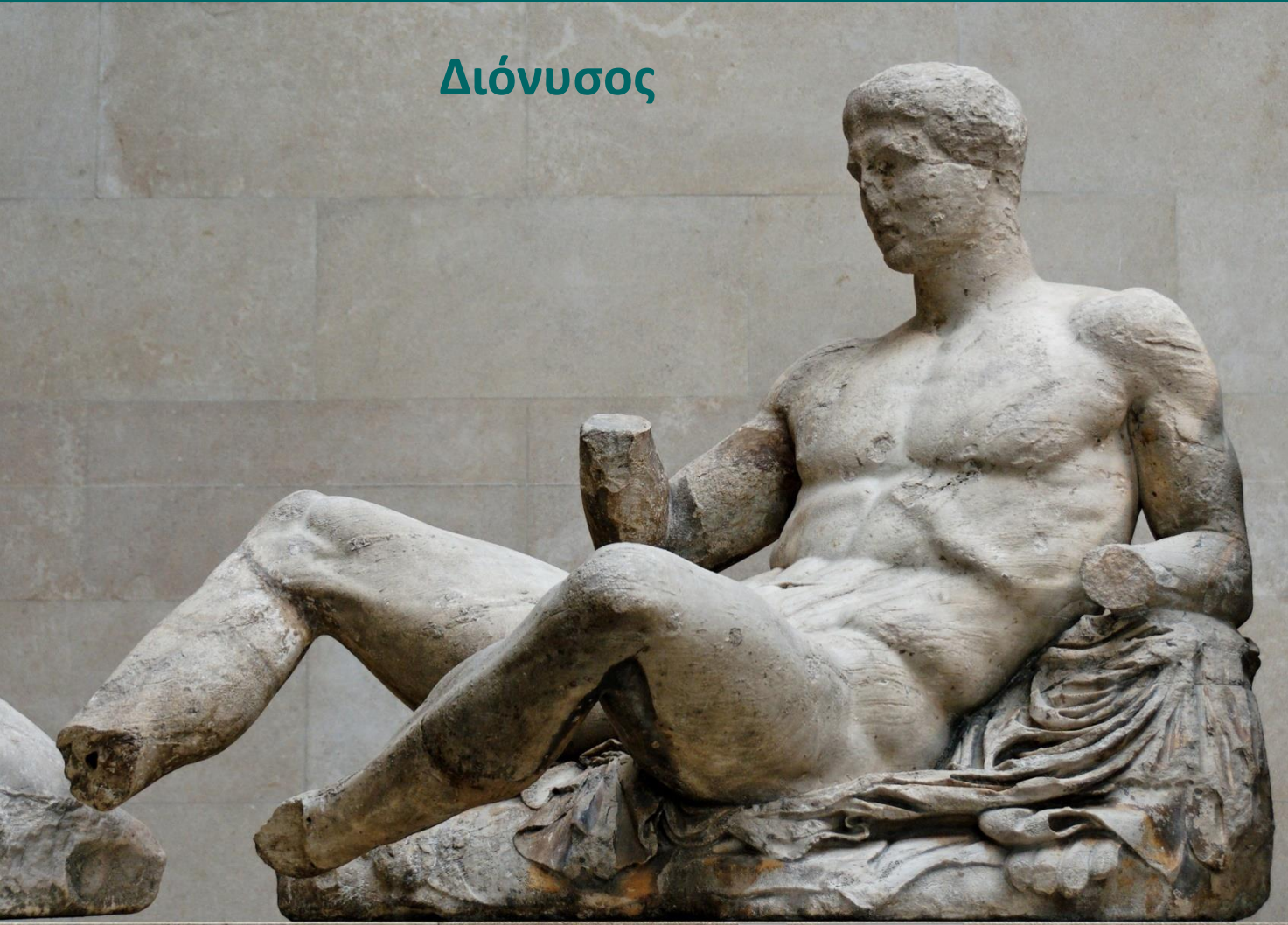
Ποσειδώνας, Απόλλωνας, Άρτεμη

Ιππέας

Ανατολικό αέτωμα: θεοί παρακολουθούν τη γέννηση της Αθηνάς

Διόνυσος

Εστία, Αφροδίτη, Διώνη

Η τέχνη στα ελληνιστικά χρόνια (323 – 31 π.Χ.)

Η τέχνη στα ελληνιστικά χρόνια συνεχίζει την παράδοση της κλασικής εποχής, αλλά εμπλουτίζεται με **νέα θέματα** και **καινούργιους τρόπους έκφρασης**. Στα αγάλματα που παρουσιάζουν την ανθρώπινη μορφή στην τέλεια έκφρασή της (με εξιδανικευμένα χαρακτηριστικά), προστίθενται τα αγάλματα που προσπαθούν να παρουσιάσουν τον άνθρωπο στην καθημερινότητά του, με τις αδυναμίες και τα ελαττώματά του. **Οι γλύπτες δεν ενδιαφέρονται μόνο για τη «σωστή» (ρεαλιστική) απόδοση του σώματος σε κίνηση, προσπαθούν, επίσης, να φτιάξουν το πρόσωπο και το σώμα σύμφωνα με τον χαρακτήρα και την ψυχολογία του εικονιζόμενου προσώπου.** Έτσι, ενώ συνεχίζουν να φτιάχνουν **αγάλματα θεών και ηρώων**, παράλληλα κατασκευάζουν **πορτρέτα** ισχυρών ανδρών της εποχής (φιλοσόφων, ρητόρων, ποιητών, κ.ά.) και **αγάλματα εμπνευσμένα από την παιδική ηλικία και από καθημερινούς ανθρώπους** όλων των ηλικιών και των κοινωνικών τάξεων.

«Ποσειδώνας της Μήλου», 100 π.Χ.
(Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Ύψος 2,17μ.)

«Αφροδίτη της Μήλου»,
150-125 π.Χ.
(Μουσείο Λούβρου, Ύψος 2μ.)

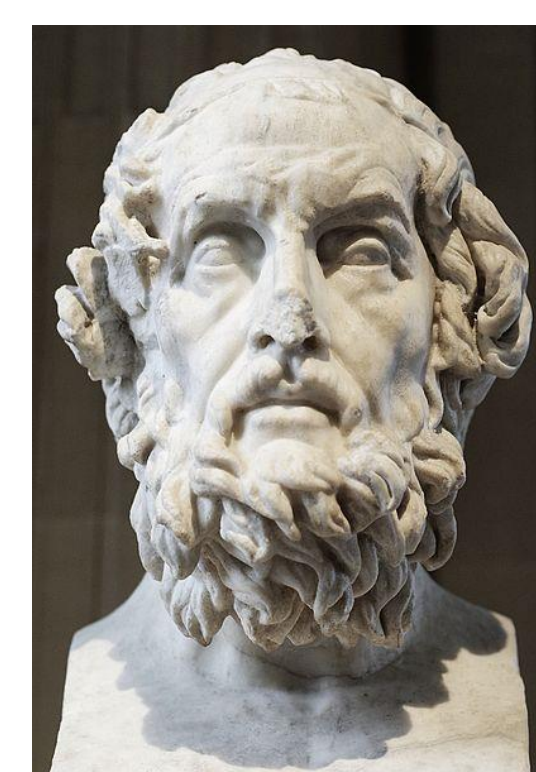
Άγαλμα ηλικιωμένης
γυναίκας στην αγορά,
100 π.Χ.
(Μητροπολιτικό Μουσείο Νέας
Υόρκης, Ύψος 1,25μ.)

«Προσφυγάκι»:
άγαλμα μικρού αγοριού
με σκύλο, 1^{ος} αι. π.Χ.
(Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο,
Ύψος 0,63μ.)

«Jockey του Αρτεμισίου», 150 π.Χ.
(Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Ύψος 2,10μ.)

Προτομή Ομήρου,
2^{ος} αι. π.Χ.
(Μουσείο Λούβρου, Ύψος 0,55μ.)

«Φιλόσοφος των Αντικυθήρων»,
230 π.Χ.
(Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Ύψος 0,29μ.)